

VERDEDIGING MIJNER VOORSTELLEN TOT ORGANISATIE VAN EEN TANDHEELKUNDIG VERBOND EN MIJNE BEZWAREN TEGEN DE VOORSTELLEN VAN COLLEGA BRUSKE.

Inleiding.

Op de laatst gehouden vergadering der Vereeniging van Nederlandsche tandartsen (d.d. 13 en 14 Juli j.l.) heb ik getracht de voorstellen neergelegd in het rapport van de Commissie, belast met de voorbereiding van een verbond, (welke voorstellen, ik *kortsheidshalve* „mijne voorstellen” zal noemen) te verdedigen en ofschoon naar mijne meening tegen het gehouden betoog weinig steekhoudends werd ingebracht, sprak de vergadering zich ten slotte toch *tegen* de bovenbedoelde voorstellen uit.

Om redenen hieronder nader te vermelden acht ik mij verplicht hun, die niet ter vergadering aanwezig waren, te doen zien *hoe* deze uitslag werd verkregen en tevens *hoe* ik mijne voorstellen heb behandeld.

Terwijl ik mij in eersten aanleg hoofdzakelijk bepaalde tot het verdedigen van eigen stelling, en pas in het debat, dat volgde natuurlijkerwijs niet mocht schromen ook Bruske c.s. aan te vallen en de zwakheden in hunne voorstellen aan te toonen, wil ik thans beide organisatievormen naast elkaar stellen, waarbij ik hier en daar op het debat met collega Pitsch terug zal moeten komen.

Aldus hoop ik nog velen te overtuigen, dat in het belang onzer professie mijne plannen de voorkeur verdienen boven de andere.

Behandeling van het schrijven van het Verbondsbestuur in de vergadering der V. v. N. T. op 13 en 14 Juli j.l.

Nadat door den secretaris bovengenoemd schrijven was voorgelezen en de voorzitter in het kort de kwestie had toegelicht, werd mij het woord gegeven om mijne voorstellen te verdedigen.

Na eerst een beknopt historisch overzicht te hebben gegeven van het proces, dat leidde tot de oprichting van het Verbond, ging ik over tot de bespreking van mijne voorstellen en van de voordeelen welke deze organisatie biedt. Voornamelijk richtte ik mij tot collega P i t s c h , die in een artikel in het Tijdschrift voor Tandheelkunde zich had doen kennen als een ijverig voorstander van het plan B r u s k e .

De vergadering, die met \pm 30 leden werd geopend volgde aandachtig de besprekingen, maar naarmate de tijd verstreek, verslaptę de belangstelling bij sommigen en verdwenen er steeds meer leden, zoodat ten slotte een 19 leden over bleven. Ik meende daarom goed te doen de vergadering aan te raden met zoo'n klein getal liever geene beslissing te nemen, maar het Bondsbestuur te antwoorden, dat de zaak tot eene volgende vergadering zou worden aangehouden. Enkelen waren het hierin met mij niet eens. Zij voorzagen geen heil van uitstel. Een volgende vergadering zou waarschijnlijk nog minder leden tellen, en degenen, die er belang in stelden, hadden dan maar moeten komen. Bij stemming werd daarop uitgemaakt, dat nog staande de vergadering eene beslissing zou worden genomen. Vervolgens bracht de voorzitter in stemming: vóór of tegen de voorstellen (K l i n k h a m e r c. s.).

Toen was duidelijk te zien, dat vele leden niet goed wisten, hoe zij moesten stemmen. Enkel van hen, die uitstel gewenscht hadden, waren niet voor het aannemen der voorstellen op *deze* vergadering, maar aangezien zij evenmin tegen de voorstellen als zoodanig waren, stemden zij *blanco*. Volgens een wetsartikel van de vereeniging tellen blanco stemmen bij het opmaken der uitslag niet mee. De leden der Amsterdamsche Tandheekkundige vereeniging hadden volgens een besluit van die vereeniging het voorstel P i t s c h te steunen en stemden dus *tegen*.

Ondergeteekende is eereid van de V. v. N. T. en moest zich daarom van stemming onthouden. De uitslag was dan ten slotte, dat met één stem meerderheid de *vereeniging* zich uitsprak *tegen* mijne voorstellen.

(Na de stemming verklaarden mij enkele tegenstemmers, dat ze voor het aannemen van mijne voorstellen waren).

„Zoo maakt men „historie.”

Maar tegen *deze* historie-makerij verzet ik mij, omdat ik het *onverantwoordelijk* blijf vinden eene beslissing over eene kwestie als deze, die de belangen van den gehéelen Nederlandschen tandartsenstand zóó nauw raakt, *door te drijven* op een dergelijke wijze en op een zóó slecht bezochte vergadering. *Formeel* was de in dubbelen zin kleinst mogelijke meerderheid zeer zeker in haar recht, maar men begrijpe goed, dat van *deze* meerderheid bovendien nog het essentiele deel de handen gebonden was door een besluit, genomen in eene locale veræeniging — een besluit in eene eveneens zéér slecht bezochte vergadering (9 leden der A.T.V. waren bij de stemming aanwezig), — een besluit genomen in die vergadering met 5 tegen 4 stemmen. Zoo zouden dus *vijf* Amsterdamsche tandartsen beslissen over een zaak die héél het land raakt. In een dergelijke absurditeit nu màg ik niet berusten. In hóóger beroep wend ik mij tot *alle* tandartsen in Nederland en speciaal tot *alle* leden van de V. v. N. T.

HET TANDHEELKUNDIG VERBOND.**(De Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde.)***Overzicht van het ontstaan.*

Op den 4en Februari 1906 vergaderden ten huize van den Heer K o l d e w i j n enkele afgevaardigden van de besturen van het Ned. Tandh. Genootschap en van de Vereeniging van Ned. Tandartsen met die van de zoogen. Commissie van Bijstand van de Nederlandsche Tandmeesters-vereening. Deze vergadering was belegd met het doel de bestuurderen van de Vereenigen te overtuigen van het groote nut eener fusie der vereenigen. Het voorstel, van hetwelk, naar ik meen, de Heer B r u s k e de geestelijke vader was, wilde 3 algemeene vereenigen samenvoegen tot één geheel onder den naam van „Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde.” Deze Maatschappij zou verdeeld worden in afdeelingen. De vereenigen bleven als corporatie bestaan en zouden ieder eene afdeeling vormen; daarbij zou dan als 4e afdeeling worden gevoegd ééne samengesteld uit vrijen (de niet-bij-een-der-vereenigen aangeslotenen). De Maatschappij zou zoowel de stands- en maatschappelijke, als de wetenschappelijke belangen behartigen. Als het noodig was om naar buiten op te treden, zou zulks met meer kracht kunnen geschieden dan door ieder der vereenigen afzonderlijk.

Dit voorstel van de Commissie van Bijstand werd in de daaropvolgende algemeene vergadering van de Ver. v. Ned. Tandartsen gebracht en na langdurige bespreking verworpen. Den tijd van samenwerking achtte men nog niet gekomen en het bestaan van de Vereeniging werd door het voorstel bedreigd.

De Commissie van Bijstand trachtte toen langs anderen weg haar doel te bereiken. Zij wilde eerst de tandheelkundigen in den lande samenbrengen en dan trachten buiten de vereenigen om tot de oprichting van de Maatschappij

te geraken. Daarom verzocht zij aan de vereenigen hare medewerking aan een Nederlandsch Tandheelkundig Congres. De vereenigen hadden niets daartegen en zoo ontstond een Congrescommissie, waarin van iedere vereeniging 2 leden zitting hadden, terwijl de Heeren Dr. Dentz en Grevers als adviseerende leden werden geassumeerd.

In de Paaschweek van 1909 werd het Eerste Nederlandsch Tandheelkundig Congres gehouden.

Van de verschillende secties was er ook een aan de stands- en maatschappelijke belangen gewijd. In deze sectie hield de Heer Salomons eene lezing over eene Fusie der Vereenigen. De ideeën, die hij ontwikkelde hadden zeer veel overeenkomst met die, welke 3 jaren tevoren door den Heer Bruske waren voorgesteld.

Het doel was dus bereikt, n.l. buiten de vereenigen om werd thans aan ongeveer 90 tandheelkundigen gevraagd: „Hoe denkt gij over de vorming van een Maatschappij tot Bevordering van de Tandheelkunde?”

Alles, wat toen over deze aangelegenheid gezegd is, kunnen we nauwkeurig weer vinden in de Handelingen van het Congres. Het gevolg van de besprekingen was, dat de vergadering met bijna algemeene stemmen aannam een motie (voorgesteld door de Heeren van der Hoeven en Klinkhamer), waarin de wenschelijkheid werd uitgesproken, om te geraken tot de oprichting van een Tandheelkundig Verbond, dat *uitsluitend* de stands- en maatschappelijk tandheelkundige belangen zou behartigen; van hetwelk ieder tandheelkundige in den lande lid zou kunnen worden, en dat het bestaan der vereenigen niet zou aantasten. De vergadering benoemde eene commissie, bestaande uit de Heeren Dr. van der Hoeven, Greeten en Klinkhamer, om een dergelijke Verbond voor te bereiden.

Uit het Rapport van deze Commissie, dat door mij op het 2e Nederlandsch Tandheelkundig Congres werd voorgelezen, kan voldoende blijken, hoe de Commissie hare taak

heeft opgevat en op welke wijze zij gemeend heeft, het vraagstuk te moeten oplossen. Voorts heb ik in het Tijdschrift voor Tandheelkunde van 15 Juli l.l. eene uitlegging gegeven van mijn optreden op het Congres en de wijze, waarop het Verbond is ontstaan. Tot bestuursleden van het Verbond werden gekozen: „D r. S c h u t t e , K o l d e w i j n , B r u s k e , K l i n k h a m e r e n B a k k e r .

De Heeren B r u s k e e n K o l d e w i j n konden beschouwd worden als de voorstanders van het voorstel B r u s k e , terwijl de Heeren K l i n k h a m e r e n S c h u t t e tot de voorstanders van de voorstellen van de Commissie gerekend worden. De Heer B a k k e r had zich op het Congres meer getoond als aanhanger van het voorstel B r u s k e . (Na eigen studie heeft hij zonder ruggespraak met S c h u t t e e n mij zich aan den kant van mijne voorstellen geschaard).

Aan het Bestuur werd door het Congres overgelaten uit te maken, welke organisatie de voorkeur verdiende, en het Bestuur besloot met 3 tegen 2 stemmen na langdurige bespreking de organisatie plannen van het Rapport te moeten kiezen. Er werd besloten, dat getracht zou worden, volgens die plannen het Verbond te organiseeren, en mocht dat niet gelukken, dan eerst zouden de plannen van B r u s k e in aanmerking komen.

Het Bestuur zond vervolgens aan de Besturen van het Genootschap de Ver. v. Tandartsen en de Commissie van Rapport eene uitnoodiging om met het Bondsbestuur eene gecombineerde vergadering te houden, teneinde de plannen nogmaals te bespreken en te trachten medewerking van de Besturen te verkrijgen.

Het Genootschapsbestuur achtte het niet noodig op die vergadering te verschijnen, omdat het toch niet officieel kon optreden, daar het geen machtiging van de vergadering had; bovendien had het Genootschap reeds vroeger te kennen gegeven, dat het zich wel bij het Verbond wilde aansluiten en de stands- en maatschappelijke belangen aan het Verbond ter behartiging wide toevertrouwen,

tenzij het Bestuur in sommige gevallen de kwestie door het Genootschap zelve wilde laten behandelen. Aan dit besluit hield het Genootschap zich thans nog.

Het resultaat van de vergadering was, dat aan de vereenigingen „het Genootschap en de Ver. v. Ned. Tandartsen zou worden gezonden het plan, volgens hetwelk het Verbond zou worden georganiseerd, met de vraag, of de vereeniging zich daarmede kon vereenigen en zich bij het Verbond wilde aansluiten.

Dit schrijven werd op de vergadering van 13 en 14 Juli l.l. door de Ver. v. Ned. Tandartsen behandeld met het gevolg, zooals ik dat zooeven heb medegedeeld.

Wij zijn thans genaderd tot de bespreking van de

Organisatie plannen voor het Verbond.

Laat ik eerst mijne voorstellen behandelen, om daarna een overzicht te geven van het plan B r u s k e.

Volgens de organisatie, die door mij wordt voorgesteld, kan ieder tandheekkundige in den lande lid worden van het Verbond, of hij lid is van een algemeene vereeniging of niet. De algemeene vereenigingen (het Nederlandsch Tandheekkundig Genootschap en de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen) sluiten zich in hun geheel bij het Verbond aan, waardoor dan al dadelijk ongeveer 160 Verbondsleden worden verkregen. De vrijen, d.z. de niet bij een van beide vereenigingen aangeslotenen, vormen een eigen groep in het Verbond, maar kunnen niet beschouwd worden als een afzonderlijke vereeniging tenzij zij zich ook organiseren en de wetenschappelijke belangen in eigen kring gaan behartigen, hetgeen niet noodig is, omdat de twee vereenigingen voor hen openstaan.

Wij moeten het Verbond nu niet zoozeer beschouwen als een vereeniging van vereenigingen, dan wel als eene samengesteld uit individueele leden, die behooren tot 3 groepen: het Genootschap, de Ver. v. Ned. Tandartsen en de Vrijen.

Om nu de werkzaamheden te bespoedigen en de leden het

bijwonen van vele vergaderingen te besparen, worden die werkzaamheden opgedragen aan een *Vertegenwoordigend lichaam*, dat uit de leden wordt gekozen op eene algemeene vergadering, waar alle leden kunnen verschijnen, het woord voeren en hunne stem kunnen uitbrengen. Die algemeene vergaderingen kunnen in verschillende steden van ons land worden gehouden, om daardoor allen in de gelegenheid te stellen ze van tijd tot tijd bij te wonen.

Het vertegenwoordigend lichaam wordt samengesteld uit 10 leden van het Genootschap, 10 leden van de Ver. v. Ned. Tandartsen, en van elke 10 vrijen één vertegenwoordiger tot een maximum van 10 vertegenwoordigers. In het slechtste geval bestaat dit lichaam dus uit 20 leden en in het beste geval uit 30 leden. Deze leden hebben trouw de vergaderingen bij te wonen en, in geval zij dat niet doen, kunnen anderen voor hen in de plaats worden aangewezen; zij kunnen voor reis- en verblijfkosten eene vergoeding krijgen uit de kas van het Verbond. Deze Raad van 20 tot 30 leden kan zelfstandig handelen in het belang van alle tandheelkundigen in den lande. Zij heeft rekening te houden met alle stands- en maatschappelijke belangen, (zoowel algemeene als plaatselijke, zoowel van de vereenigingen als van de vrijen).

Ieder tandheelkundige in den lande of plaatselijke tandheelkundige vereeniging of vereeniging met een speciaal tandheelkundig doel kan zich met verzoeken of klachten wenden tot het vertegenwoordigend lichaam, hetwelk de kwestie heeft te onderzoeken, voorloopig maatregelen kan treffen, of handelend kan optreden. In sommige, nader te omschrijven gevallen zal het niet eigenmachtig kunnen handelen, maar zal een buitengewone vergadering van het Verbond moeten worden bijeengeroepen om een beslissing te nemen. (In overweging kan worden genomen om een dergelijke vergadering gelijktijdig in 5 plaatsen in ons land te houden en te laten presideeren door één der 5 leden van het dagelijksch bestuur).

De 20 à 30 vertegenwoordigers worden jaarlijks benoemd. De algemeene vereenigingen benoemen hun eigen 10 vertegenwoordigers in eene vereenigingsvergadering. De vrijen kunnen hunne vertegenwoordigers benoemen tijdens de algemeene vergadering van het Verbond; daarvoor wordt door het dagelijksch bestuur een voordracht opgemaakt van minstens zooveel leden als er vertegenwoordigers van de vrijen moeten worden gekozen, welke voordracht weer een keuze is uit diegenen, die door de vrijen als kandidaten worden opgegeven. De stemming op de algemeene vergadering kan bij volmacht plaats hebben.

Het *dagelijksch bestuur* van het Verbond bestaat uit 5 leden, die door en uit de vertegenwoordigers worden gekozen.

De voordeelen van deze organisatie zijn de navolgende:

1°. De scheiding, die tusschen de vereenigingen bestaat en die samenwerking dikwijls onmogelijk maakt, zal worden overbrugd en tevens zal de aanraking van de vereenigingen met de vrijen worden bevorderd.

2°. De vereenigingen hebben directe medezeggingsschap in het Verbond, waardoor het vertrouwen in het Verbond grooter zal zijn en waardoor meer kans bestaat, dat zij al hunne stands- en maatschappelijke belangen aan het Verbond ter behartiging zullen overlaten.

3°. Het bestaan van de vereenigingen wordt niet aangetaast, want zij hebben te zorgen voor de behartiging van de wetenschappelijke belangen, waarmede het Verbond zich niet inlaat.

4°. Naarmate de belangstelling in het Verbond door de vrijen toeneemt, wordt hun invloed grooter; toonen zij geene belangstelling, dan blijft de invloed bij de leden van de vereenigingen.

5°. De vereenigingen zorgen voor een gegarandeerd aantal leden, omdat zij een bepaling in hunne wetten opnemen, dat de leden van de vereeniging van rechtswege lid zijn van het Verbond. Zij verhoogen hunne contributies met een

bedrag, dat zij aan de kas van het Verbond afstaan, waardoor zij ook *de inkomsten* van het Verbond garandeeren.

Het organisatie plan van Bruske.

De Heer Bruske stelt voor de Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde te doen bestaan uit: en samen te stellen in: *districten*. De voornaamste plaats of centrum van een district dient als vestigingsplaats van zulk een afdeeling.

1. { Daar nu volgens besluit bij de stichting van de Maatschappij deze zich slechts met de behartiging van de *sociale* en *standsbelangen* zal bezighouden, ligt voor de hand, dat men gebruik make van bestaande lichamen, die reeds in denzelfden zin werkzaam zijn.

Men vange dus aan:

1°. zich in verbinding te stellen met plaatselijke vereenigingen;

2°. stappen te doen tot stichting van afdeelingen in provinciën of districten, waar geene plaatselijke vereenigingen bestaan.

Tot dat doel moeten dus die collega's in de districten, welke in staat geacht worden tot het in het leven roepen van districtsafdeelingen, en van wie verondersteld kan worden, dat zij daartoe bereid zijn, aangezocht worden in die districten, waar nog geene plaatselijke vereenigingen zijn, *afdeelingen* te stichten.

De Heer Bruske wil eerst de afdeelingen stichten en deze te zamen brengen tot eene Maatschappij want zegt hij:

2. { „Wij hebben nu voldoende ingezien, dat eene vereeniging zonder indeeling nooit *alle collega's* of het meerendeel daarvan in den lande tot leden zal hebben.

3. { De afdeelingen nu hebben een plaatselijk karakter, en daar worden de directe belangen van de collega's het best behartigd.”

De Heer B r u s k e zegt verder:

4. { „Het ligt nu eenmaal in den geest van onzen tijd, dat men meer voor materieele, sociale en standsbelangen vecht dan voor de ideëele en wetenschappelijke.

5. { Richten wij onzen blik naar de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunde, een lichaam, dat als geleerd college werd opgericht, dat in hoofdzaak bedoelde het peil der geneeskundige wetenschappen te verhoogen en te expandeeren, dan zien wij het opvallend verschijnsel ook daar, dat tegenwoordig de verhandelingen voor het overgrootste deel sociale en standsbelangen bevatten. De geest des tijds is helaas ook en waarschijnlijk nog in grootere mate over ons tandheelkundigen gevaren. Een groot deel der tandartsen in Nederland is van het ideaal der „kunst en wetenschap niet gediend. Sommigen zijn wel lid van een vereeniging, maar houden zich door welke overweging ook, verre van de vergaderingen. En hoe gaarne ik zou wenschen, dat de maatschappij tot bevordering der tandheelkunde ook de wetenschappelijke belangen voor haar rekening zou nemen, de wensch der collega's heeft mij de onmogelijkheid daarvan doen inzien. Dit alles maakt het moeilijker de beide algemeene vereenigingen bij de maatschappij in te deelen. Toch wil ik het volgende in overweging geven.

6. {

7. { Men stelle de beide algemeene vereenigingen voor, *hunne leden reglementair verplichtend te stellen, dat zij lid van een afdeeling der maatschappij t. b. d. t. zijn*, evt. zouden deze algemeene vereenigingen elk door een delegé in het bestuur der maatschappij vertegenwoordigd kunnen zijn. Daardoor zou in de verre toekomst een samensmelting dezer beide vereenigingen kunnen bevorderd worden en zou er, vooral met het oog op de te verwachten uitbreiding van het aantal tandartsen, gelegenheid bestaan om ook op wetenschappelijk gebied afdeelingen van zulk een vereeniging op te richten.

Wie weet, komt er dan niet een beter ideale geest over

8. { onze professie, die beide wetenschappelijke en sociale belangen doet samengaan.
9. { „Maar vooreerst zijn er te veel factoren, die een samenwerking der beide vereenigingen tot bereiking van een bond volstrekt in den weg staan. Buitendien worden reeds de belangen der beide vereenigingen in de hoogste mate behartigd, als *elk der leden tevens lid is van de maatschappij*, en kan men zich gerust daar alleen aan de wetenschap wijden, en sociale en standsbelangen de maatschappij in handen geven.
10. { En het kan onder de gegeven omstandigheden niet uitblijven, dat dan dezelfde mannen, die nu de richting aangeven, wanneer het er op aan komt de overheid te adviseeren of gewichtige besluiten te nemen, ook daar met bijna zekerheid aan de spits zullen staan. Men offere onder geen voorwaarde de algemeene belangen aan den ouden faam van zeker college op.
11. { Ook tegenover het buitenland, waar het betreft onze nationaliteit professioneel te vertegenwoordigen op congressen en bij de F. D. I. moet dit eene vertegenwoordiging zijn voor de geheele professie *door het alle collega's omvatende nationale lichaam*.
12. { De organisatie moet zoo gebaseerd zijn, dat geen collega in het land iets officieel of openbaar kan ondernemen wat op het gebied der maatschappij ligt, buiten deze.
13. { Het Bestuur of Hoofdbestuur zal dan bestaan uit 12 leden, uit elk der afdelingen 2 leden (evt. daarbij te voegen de 2 leden der algemeene vereenigingen). Deze bestuursleden zullen dan ieder de wenschelijkheden of besluiten van eigen afdelingen in de vergadering van het Hoofdbestuur brengen, en daar worden die besluiten tot geldigheid gebracht, uitgezonderd die besluiten, waarvoor een algemeene vergadering gevorderd wordt.
14. { Voor de werkzaamheden der maatschappij draagt elke afdeling voor elk lid / 2.50 af tot dekking van de kosten

15. In den tijd, dat men de vorming van een fusie der algemeene vereenigen heeft geremd, hebben de plaatselijke vereenigen juist *die* actie ontwikkeld, welke verlangd wordt, dat een maatschappij moet ontwikkelen en waarvan de wenschelijkheid is uitgesproken in Sectie VII van het jongste Congres.
- In elk geval beginne men dus met de plaatselijke vereenigen en handhave ook dit principe, wanneer de beide algemeene vereenigen hunne medewerking weigeren."

Bespreking en bestrijding van het plan B r u s k e .

Waarop komt nu het plan B r u s k e voornamelijk neer?

In ons land worden de tandheelkundigen naar hunne plaats van vestiging verdeeld in 6 groepen. Deze groepen houden vergaderingen ter bespreking van kwesties, die de stands- en sociale tandheelkundige belangen betreffen. Ieder dier afdelingen benoemen *uit hun midden* 2 leden, die een plaats krijgen in het Hoofdbestuur, dat dan zal bestaan uit 12 leden (misschien 14 leden, als het noodig blijkt (als lokaas), uit de beide algemeene vereenigen één Bestuurslid in het Hoofdbestuur te plaatsen). Deze Raad van 12 of 14 behandelt de *besluiten der afdelingen*, uitgezonderd die besluiten, waarvoor een algemeene vergadering gevorderd wordt.

B r u s k e wil eerst de afdelingen stichten en deze samenbrengen tot een maatschappij. Hij gaat dan uit van bestaande plaatselijke vereenigen, en waar die niet bestaan, zoekt hij personen, die afdelingen creëren. Men moet echter goed begrijpen, wat daarvan het gevolg is. Veronderstel eens, dat de bestaande plaatselijke vereenigen: „de Amsterdamsche”, „de Haagsche”, „de Rotterdamsche” en „de Arnheemsche” voor zijn plan te vinden waren, dan zou de Amsterdamsche vereeniging als machtig centrum van 60 leden met een 20 tal in Noord-Holland verspreide tandheelkundigen tot eene afdeling Noord-Holland worden

herschappen. De afdeeling heeft een krachtige georganiseerde kern en het laat de Amsterdamsche vereeniging vrij koud, of de leden uit den Helder, Schagen, Alkmaar, Hoorn, Zaandam, enz. op de afdeelingsvergaderingen komen; immers, wat Amsterdam wenscht, zal de wensch van de anderen moeten zijn.

Wat zal er in Zuid-Holland geschieden? Deze provincie telt 2 organisaties, één van 35 en één van 15 leden. Deze beide vereenigingen hebben zuiver plaatselijke belangen:

1°. de bevordering van de collegialiteit ter plaatse;

2°. bestrijding van de onbevoegde uitoefening van de tandheelkunde ter plaatse;

3°. verstrekking van goede tandheelkundige hulp aan on- en minvermogens ter plaatse.

Om deze belangen te blijven behartigen zullen ze moeten blijven bestaan. Wij krijgen dus naast die vereenigingen een nieuwe districtsvereeniging van ongeveer 70 leden, die voor elke aangelegenheid, de stands- en sociale belangen betreffende, in den Haag moeten samenkomen, om aan hun 2 afgevaardigden het besluit van het district mee te deelen. Men behoeft geen helderziende te zijn, om nu reeds te voorstellen, dat die vergaderingen niet druk bezocht zullen worden, en dat, als de vergaderingen in den Haag worden gehouden, de leden der Haagsche vereeniging door hun eigen organisatie wel de teugels in handen zullen krijgen.

De overige districtsvereenigingen zullen worden gevormd uit tandheelkundigen van 2 of 3 provincies. Een kern van organisatie, zooals in Noord- en Zuid-Holland, bestaat er echter niet en de afstanden om een vergadering van het district bij te wonen zijn in verhouding tot de belangrijkheid van hetgeen behandeld zal worden voor velen te groot om een reis daarheen te ondernemen. Het gevolg hiervan is, dat een paar ijverigen in de districten de lakens uitdeelen, en dat men tevreden is bij de gedachte, dat men toch wat te zeggen heeft.

Wat zien wij dus geschieden? Dat de 12 afgevaardigden,

die uit *alle deelen van het land* telkens moeten samenkomen, voor het grootste gedeelte hunne opdrachten krijgen van enkelen, die de districtsvergaderingen bijwonen, en naar willekeur kunnen handelen, en dat die 12 afgevaardigden niet zullen zijn de 12 eerste en vlijtigste van het land, maar de 6×2 uitverkorenen van de districten. Vervolgens is het duidelijk, dat op de algemeene vergaderingen van de Maatschappij de sterkste *plaatselijke* organisaties ook de grootste invloed op de andere leden zullen uitoefenen, hetgeen van veel belang is, als men nagaat dat op die vergaderingen juist de gewichtigste kwesties zullen worden behandeld.

De Heer Bruske erkent, dat de maatschappij zich alleen heeft bezig te houden met de *stands- en sociale belangen*, ofschoon hij (zie 6), gaarne zou wenschen, dat de maatschappij ook de wetenschappelijke belangen voor hare rekening zou nemen. De wensch van de collega's heeft hem het onmogelijke daarvan doen inzien. (Anders echter de Heer Pitsch die toch de afdeelingen wil vrij laten in het behartigen van de wetenschappelijke belangen, en anderen, die de algemeene vergadering van de maatschappij de plaats van het congres willen zien innemen.) Maar wat Bruske thans zou wenschen en onmogelijk acht, zou naar mijne meening toch kunnen geschieden, als eenmaal maar de Maatschappij georganiseerd is, volgens het plan Bruske, waarvan het gevolg zou zijn, dat de belangstelling in de vereenigingen zou verminderen en zij tot ontbinding werden gedoemd. Dat wij echter die vereenigingen noodig hebben voor de behartiging van de wetenschappelijke belangen, erkent Bruske zelf, want hij wijst (zie 5) op de Maatschappij tot bevordering van de Geneeskunde, waar de behartiging van de wetenschappelijke belangen wordt verdrogen door die van de sociale en standsbelangen.

Hij schrijft dit toe aan (zie 4) de geest des tijds, die maakt, dat men meer voor sociale belangen vecht dan voor de maatschappelijke. Naar mijne meening zou men echter die zaak op de navolgende wijze kunnen verklaren:

Door de grootere concurrentie, verbetering van de Hygiëne en de sociale evolutie, stelt de tandheelkundige tegenwoordig niet uitsluitend eischen, die zijne wetenschap raken, maaar wil hij zijn vak meer en gemakkelijker dienstbaar maken aan anderen, en tevens zichzelf beschermen tegen machten, die zijn vak bedreigen. Dit doet hij het beste in vereeniging met andere vakgenooten. 't Gevolg is, dat de vereenigingen, die zich vroeger bijna uitsluitend met de tandheelkundige wetenschap bezig hielden, thans allerlei kwesties van socialen aard ter behandeling krijgen en dat daardoor de behartiging van de wetenschappelijke belangen in de verdrukking geraakt. Daarom wordt het noodig de vereenigingen van een deel van hun arbeid te ontlasten, en de stands- en maatschappelijke belangen, ter behartiging op te dragen aan een lichaam, dat niet *buiten* de vereenigingen staat, maar van hetwelk ze een deel uitmaken, opdat die belangen niet buiten de vereenigingen om, maar *met* de vereenigingen worden behartigd, zij althans invloed kunnen doen gelden. De wetenschappelijke belangen raken dan uit de verdrukking en kunnen weer als vroeger beter worden gediend.

B r u s k e ziet in de verre toekomst (zie 7) eene *samen-smelting van de vereenigingen*, als zij hun leden *reglementair verplichten* lid van de Maatschappij te worden en een delegé in het Bestuur plaatsnemen. Hiermede ben ik het ook niet eens. In de eerste plaats moeten wij niet vergeten, dat de algemeene vereenigingen blijven buiten de Maatschappij, en dat hunne eenige direkte invloed dan zou zijn een lid van het Bestuur van de vereeniging als lid van het Hoofdbestuur van de Maatschappij te hebben. De vereenigingen blijven dus naast elkaar bestaan, en van eenige samenwerking is dan heelemaal geen sprake meer. Want veronderstel eens, dat de vereenigingen onvoorwaardelijk de behartiging van hunne stands- en maatschappelijke belangen aan de Maatschappij zouden overlaten, dan zouden zij in eigen kring slechts de wetenschap blijven beoefenen, en wat thans de

isolatie zou kunnen opheffen en de kloof zou kunnen overbruggen, wordt dan buiten de vereenigingen om door anderen behandeld, waardoor de toestand van voorheen in nog sterker mate zou intreden.

B r u s k e wil de vereenigingen gebruiken om te geraken tot zijn wensch, dat *alle collega's* lid zullen worden van de Maatschappij. Hij zegt (zie 2), dat een vereeniging zonder indeeling nooit alle collega's of het meerendeel daarvan tot leden zal hebben, maar hij begrijpt toch, dat hij die vereenigingen, die hij geheel buiten zijne organisatie houdt (uitgezonderd het lokaasje) noodig heeft, wil hij geraken tot de reclame van zijn organisatie „*een lichaam, dat alle collega's tot leden zal hebben.*” (zie 11). Wat B r u s k e wil voor zijne organisatie, zal wel een hartewensch voor hem blijven. De vereenigingen staan *naast* de Maatschappij en kunnen absoluut geen directe invloed uitoefenen; toch moeten zij onvoorwaardelijk hunne stands- en sociale belangen uit handen geven, en hunne leden verplichten lid van de afdeelingen der Maatschappij te worden. B r u s k e schrijft de vereenigingen voor, op welke wijze zij hun doodvonnis moeten teekenen.

Bovendien hoopt B r u s k e nog op *afdeelingen van de vereenigingen* om de wetenschappelijke belangen te behartigen. Dus wil hij nog splitsing brengen in de vereenigingen, met de duidelijke bedoeling om de wetenschappelijke afdeelingen te voegen bij zijne sociale afdeelingen en dan te komen tot een betere ideale geest, die wetenschappelijke en sociale belangen doet samengaan (zie 8). Zooals ik reeds zeide: wat B r u s k e thans nog onmogelijk acht, ziet hij toch als mogelijkheid in de toekomst, als eerst zijne organisatie er maar is.

Het is zeker wenschelijk, dat de algemeene vereenigingen hunne leden, die ver van het vereenigingscentrum afwonen, in de gelegenheid stellen, van tijd tot tijd de vergaderingen gemakkelijker en goedkooper bij te wonen, maar dan doen ze beter die vergaderingen jaarlijks in 3 of 4 verschillende

centra te houden dan geïsoleerde afdeelvingsvergaderingen uit te schrijven.

Wij krijgen dan zonder splitsing in de vereeniging te brengen toch van tijd tot tijd andere groepen van leden bij elkaar en zullen ook meerdere leden aan de wetenschappelijke werkzaamheden zien deelnemen. Wij komen dan tevens tegemoet aan den wensch van den Heer v a n d e r L i n d e, die het Zuiden en Oosten meer in de gelegenheid wil stellen aan de werkzaamheden van de vereeniging deel te nemen.

Thans nog enkele opmerkingen aan het adres van den Heer P i t s c h. Deze meende, dat volgens mijn plan het zou kunnen gebeuren, dat in het Vertegenwoordigend lichaam de 10 leden van onze vereeniging kwamen te staan tegenover de 10 leden van het Genootschap, en dat dan één vrije met onze vereeniging kon doen, wat hij wilde. Ik heb daarop geantwoord, dat, als de beide vereenigingen zóó scherp in het Vertegenwoordigend lichaam tegenover elkander komen te staan, de kwestie, waar het om gaat van groot belang moet zijn, en we dan veel waarde moeten hechten aan het objectieve oordeel van dien éénen vrije. Hieraan wil ik toevoegen, dat met dergelijke excepties werken wel iets beneden het peil is, waarop ons debat behoort te staan. Wil men in ernst zich een dergelijken toestand voorstellen, wel nu, dan bedenke men, dat voor zóó eene minderheid toch ook nog het beroep op de algemeene vergadering open te stellen zou zijn!

De Heer P i t s c h meent in de afdeelingen de belangstelling te kunnen kweken. Ik help het hem wenschen, maar als wij zien naar de belangstelling in de vergaderingen van de algemeene vereenigingen, waar dan nog lezingen en demonstraties worden gehouden, dan vraag ik mij af: hoe kan die belangstelling worden aangekweekt in eene vereeniging, die werkt in zes groepen en die het wetenschappelijke niet behandelt, dus uitsluitend met stands- en maatschappelijke belangen de vergaderingen interessant moet maken?

De Heer P i t s c h zegt: er ontstaat naast alle vereenigingen nog een nieuwe, het Verbond, dus geen centralisatie. Het is naar mijne meening maar de kwestie, hoe men de zaak bekijkt. Als ik 2 groote vereenigingen met eenige vrijen *opneem* in één lichaam, dan centraliseer ik, terwijl ik een decentralisatie krijg, als die vereenigingen blijven *buiten* een *nieuw* lichaam, dat gaat werken in kleine groepen. De fout zit hierin: Men ziet *niet* in, dat feitelijk het Verbond bestaat uit individueele leden. Als men maar bevoegd tandheekkundige in Nederland is, kan men lid worden van het Verbond. Die leden echter behooren tot 3 groepen — leden van het Genootschap, van de Ver. van Ned. Tandartsen en Vrijen. Zij, die geen vrije willen zijn en wel lid willen worden van het Verbond kunnen zich bij Genootschap of Ver. van Ned. Tandartsen aansluiten. Zij, die liever vrij blijven, kunnen dat ook doen. Om nu voor elke kwestie, die behandeld moet worden, niet alle leden ter vergadering te moeten roepen, stellen wij voor een Vertegenwoordigend lichaam te scheppen.

Door dit Vertegenwoordigend lichaam kunnen de vereenigingen en de vrijen invloed op de werkzaamheden van het Verbond uitoefenen. De vereenigingen moeten invloed kunnen doen gelden, want zij garandeeren het lidmaatschap van hare leden voor dat van het Verbond en daardoor tevens een vaste bijdrage aan de kas.

Waar vindt de Heer P i t s c h een dergelijke garantie in zijn voorstellen?

Ik zal de kwestie eens veronderstellenderwijs behandelen.

Nem eens aan, dat de Haagsche vereeniging niet met uwe plannen meegaat, dan krijgen we in Rotterdam een centrum. Tot dit centrum behoort den Haag. De leden uit den Haag voelen niets voor het Verbond en worden geen lid. Ik ga verder. De Rotterdamsche leden zien de weinige animo in hunne afdeeling en bedanken. Kan de Heer P i t s c h mij garandeeren, dat dit *niet* gebeurt en dat hij in de afdeeling Rotterdam de belangstelling kan kweeken? Ik betwijfel het.

Thans zal ik eindigen met een woord van *waarschuwing aan de leden van de algemeene vereenigingen*.

Ik zou hen willen vragen: acht gij den tijd gekomen om Uwe vereeniging te ontbinden? Als op deze vraag ontkenkend wordt geantwoord, en daaraan twijfel ik niet, dan blijft U dus slechts over eene organisatie te vinden, die het bestaan van Uwe vereeniging niet aantast. Elke organisatie, die in haar werkprogram behartiging der wetenschappelijke belangen opneemt, tast het bestaan van onze vereeniging aan. Oók elke organisatie, die onze vereeniging een deel van hare arbeid ontnemt zonder dat de vereeniging als zoodanig op den verderen gang van zaken haren invloed kan laten gelden, doet dit.

Volgens mijne voorstellen zijn de vereenigingen als groote lichamen te samen verbonden en tevens vereenigd met de vrijen. De vereenigingen worden elk door 10 leden vertegenwoordigd, m. a. w. de vereenigingen hebben iets te zeggen in het Verbond, daarom kunnen zij ook gerust *alle* stands- en maatschappelijke belangen aan het verbond overlaten. Bij eene organisatie in districten kan de Vereeniging in haar geheel géén invloed doen gelden, wel hare leden individueel; daarom zal echter de *vereeniging* ook nooit geheel het heft uit handen geven, maar altijd het recht zich voorbehoud om in te grijpen als het haar goeddunkt.

Wij moeten oppassen dat we niet vervallen in een groote fout n.l. de vrijen te gaan vertroetelen ten koste van onze vereenigingen. Wie zijne vereeniging lief heeft, zorgt ervoor dat haar bestaan in overeenstemming wordt gebracht met het algemeen belang, maar dan moet bij dat woord „algemeen” niet te veel gedacht worden aan de vrijen. Werkelijk zij moeten nog toonen, dat er bij hen belangstelling voor de ontwikkeling der tandheelkunde in ons land bestaat of gekweekt kan worden.

Laten we bij onze keuze goed voor oogen houden wát we willen; ik vraag U daarom: Wilt ge Uwe vereeniging behouden?

Wilt ge dat zij medezeggingschap heeft bij de behandeling der maatschappelijke- en standsbelangen ook van *hare* leden?

Wilt ge dus een lichaam zien ontstaan, dat *niet* en *nooit* de wetenschappelijke belangen gaat behartigen en Uwe vereeniging dus onaangetast laat?

Meent ge niet dat die stands- en maatschappelijke belangen gerust door een vertegenwoordigend lichaam kunnen worden behartigd en dat de algemeene jaarvergadering van het verbond wel voldoende is om dat vertegenwoordigend lichaam te kiezen, het opdrachten te geven en het reken-schap te vragen van doen en laten?

Op alle deze vragen kunnen we en moeten we, dunkt mij, van ganscher harte een bevestigend antwoord geven.

Welnu, als gij dan het bovenstaande ernstig overweegt, zal er bij U ook geen twijfel meer bestaan, of gij zult, als Uwe meening gevraagd wordt, U hebben te verklaren vóór de plannen, zooals U die door het voorloopig bondsbestuur worden voorgesteld.

J. M. KLINKHAMER.